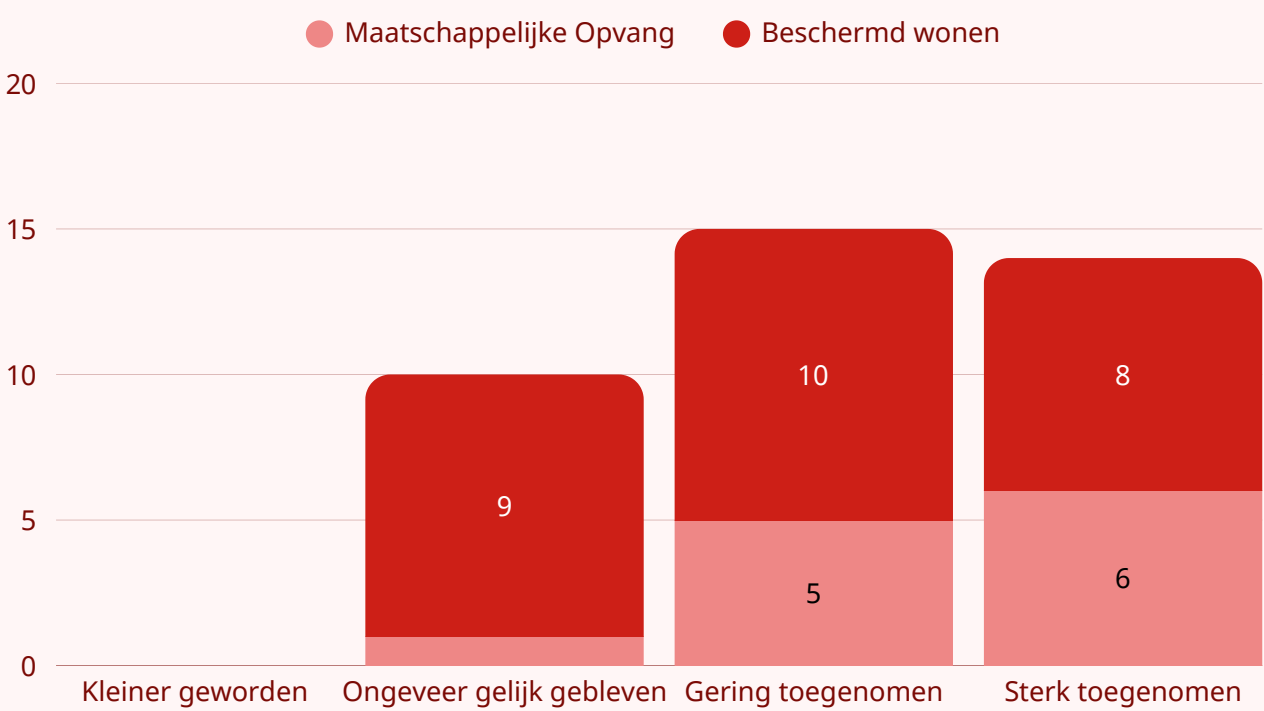

Onbegrepen gedrag in de praktijk: Signalen uit het werk van het Leger des Heils

Dit factsheet vat de belangrijkste uitkomsten samen uit een interne verkenning naar onbegrepen gedrag. De cijfers zijn gebaseerd op de input van locatiemanagers van maatschappelijke opvang en beschermd wonen-locaties, veldmedewerkers, managers trajectbegeleiding en andere medewerkers.

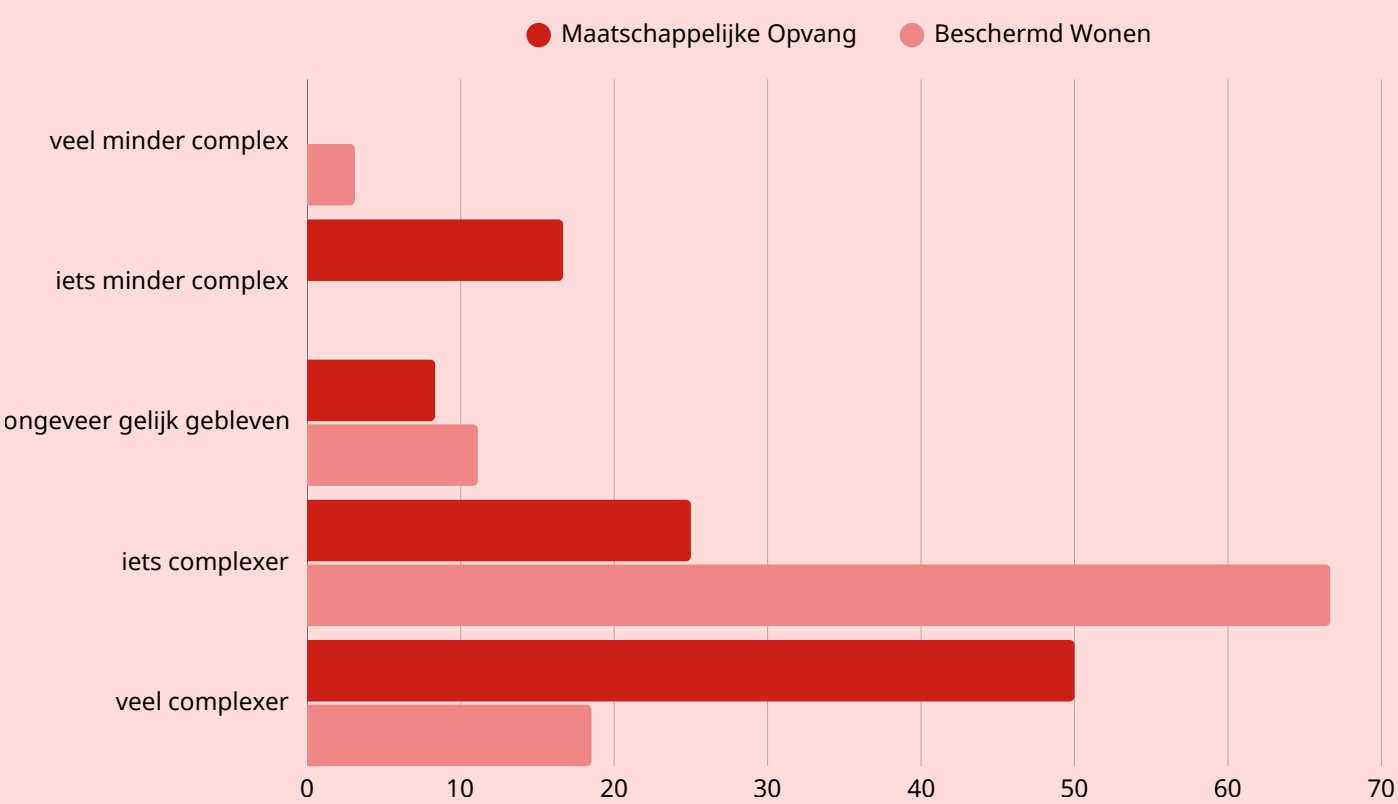
Omvang en toename van onbegrepen gedrag

- Gemiddeld aandeel bewoners met onbegrepen gedrag t.o.v. totaal: **±65%**
 - Maatschappelijke opvang: **65,8%**
 - Beschermd wonen: **64,4%**
- 74,4%** van de locaties ziet een toename van het aantal mensen met onbegrepen gedrag in de **afgelopen drie jaar**.
 - 35,9%:** sterk toegenomen
 - 38,5%:** gering toegenomen

Niet alleen binnen de locaties, maar ook op straat zien we dat de groep mensen met onbegrepen gedrag groter wordt: **Bijna alle ondervraagde veldwerkers geeft aan dat de groep groter is geworden**, waarbij 27% aangeeft een sterke toename te zien.

Toename in complexiteit

- 82,1%** van de locaties ziet de hulpvragen van de doelgroep in de **afgelopen drie jaar** complexer worden
 - 28,2%:** veel complexer
 - 53,9%:** iets complexer

Ook geeft **meer dan 60%** aan dat de kloof tussen de hulpvraag van de groep met onbegrepen gedrag en wat de locatie kan bieden groter is geworden.

In gesprekken plaatsen een aantal medewerkers de kanttekening dat de hulpvraag ten opzichte van het systeem misschien complexer lijkt, omdat de samenleving ingewikkelder is geworden, niet omdat de mensen zelf 'complexer' zijn geworden. Kwetsbare mensen vinden minder makkelijk de weg naar passende hulp in een **complex en verkokerd systeem**.

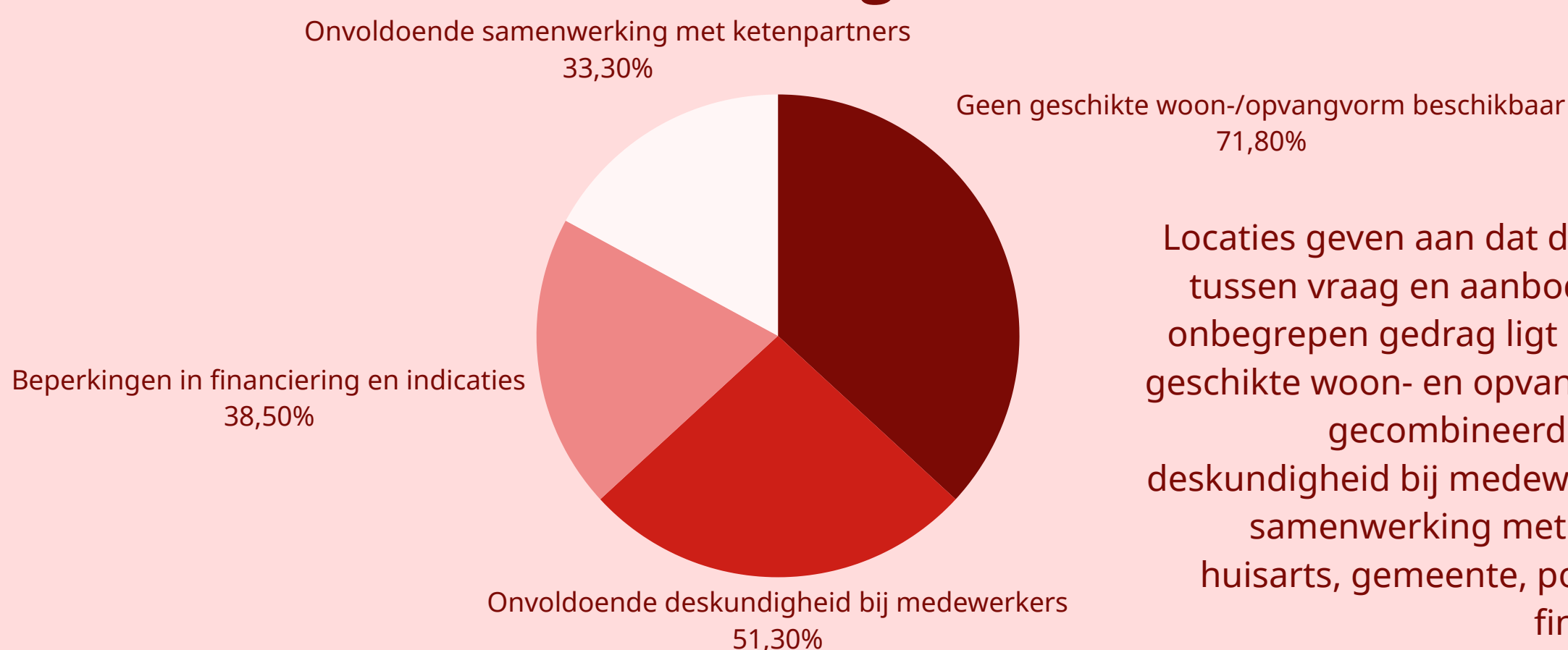
Passendheid van huidige opvang en zorg

- **>50% van de locaties vangt regelmatig tot zeer vaak mensen op met onbegrepen gedrag op een plek die eigenlijk niet passend is**
- Maatschappelijke opvang:
 - **>90%** geeft aan dat dit regelmatig tot zeer vaak voorkomt

Medewerkers geven aan dat 'niet passend' in de praktijk vaak betekent: te veel prikkels, te weinig specialistische begeleiding of een groepssetting die ontregeling versterkt. Tegelijk is er vaak geen alternatief: **66,7% van de locaties geeft aan dat er geen passend alternatief is als de huidige plek niet werkt.**

Wanneer een plek niet werkt, blijven mensen noodgedwongen zitten of komen ze op straat terecht. Er is vaak geen mogelijkheid om rondom een crisissituatie iemand op te vangen om te de-escaleren, stabiliseren, observeren en toe te leiden naar passende zorg. **Woningnood speelt hierbij een belangrijke rol**, zowel aan de voor- en achterkant

Waar gaat het mis?

Locaties geven aan dat de grootste mismatch tussen vraag en aanbod voor personen met onbegrepen gedrag ligt in het ontbreken van geschikte woon- en opvangvormen. Dit is vaak gecombineerd met óf onvoldoende deskundigheid bij medewerkers óf gebrekkige samenwerking met ketenpartners (GGZ, huisarts, gemeente, politie) óf beperking in financiering/indicaties.

Uit de vragenlijsten en gesprekken komt naar voren dat deze doelgroep vaak een combinatie van specialistische hulp nodig heeft, terwijl die hulp in de praktijk niet wordt aangeboden. Verschillende vormen van zorg sluiten onvoldoende op elkaar aan, en sluiten elkaar soms zelfs uit, waardoor mensen met meervoudige problematiek regelmatig niet binnen een passend traject terechtkomen.

Wat deze cijfers betekenen in de praktijk

- Mensen met onbegrepen gedrag verblijven steeds vaker **langdurig op plekken die daar niet voor bedoeld zijn**
- Daardoor besteden managers veel tijd aan **crisismanagement, in plaats van aan stabilisatie en herstel**
- De wooncrisis speelt een belangrijke rol: een **gebrek aan een vaste woonplek** leidt tot een grote kans op het stapelen van problemen, escalaties en terugval.
- Door het ontbreken van alternatieven verschuiven problemen regelmatig **van zorg naar veiligheid**
- Zonder passende zorg blijven mensen tussen wal en schip vallen. Er is behoefte aan **betere samenwerking in de keten**, met gedeelde verantwoordelijkheid tussen ketenpartners.